

Golf

der Golf
mořská zátoka

das Golf
golf (sport)

Junge

das Junge
mládě

der Junge
chlapec

Kiefer

der Kiefer (pl. Kiefer)
čelist

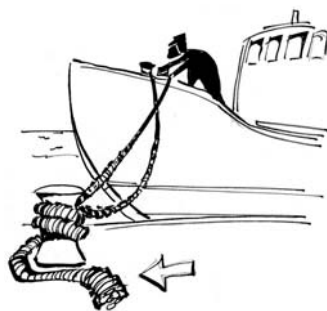

die Kiefer (pl. Kiefern)
borovice

Tau

der Tau
rosa

das Tau
lano

4.2 Člen a skloňování (Der Artikel und die Deklination)

Člen v němčině většinou doprovází podstatné jméno a je jeho nedílnou součástí. Rozlišujeme:

a) Člen určitý (Der bestimmte Artikel)

(v jednotném čísle **der, die, das**; v množném čísle **die**) používáme u podstatných jmen, která jsou už známá, konkrétní nebo o kterých jsme již mluvili. Může odpovídat i českému ukazovacímu zájmenu **ten, ta, to; ti**.

b) Člen neurčitý (Der unbestimmte Artikel)

(v jednotném čísle **ein, eine, ein**; v množném se nepoužívá) používáme u podstatných jmen neznámých, o kterých mluvíme poprvé. V množném čísle neurčitý člen svou formu nemá; podstatné jméno stojí bez členu. Odpovídá částečně českému neurčitému zájmenu **nějaký, nějaká, nějaké**.

4.3 Skloňování podstatných jmen (Deklination der Substantive)

Při skloňování podstatných jmen v němčině mění svou formu člen a někdy i podstatné jméno:

Skloňování – určitý člen (*der, die, das; die*)

pád	j. č.: muž. rod	žen. rod	stř. rod	mn. č.: všechny rody
1.	der	die	das	die
2.	des	der	des	der
3.	dem	der	dem	den
4.	den	die	das	die

Skloňování – neurčitý člen (*ein, eine, ein*)

pád	j. č.: muž. rod	žen. rod	stř. rod	mn. č.: všechny rody
1.	ein	eine	ein	–
2.	eines	einer	eines	–
3.	einem	einer	einem	–
4.	einen	eine	ein	–

V jednotném i množném čísle rozlišujeme několik typů skloňování podstatných jmen.

V **jednotném čísle** mohou nastat čtyři případy:

- Podstatné jméno nepřijímá v žádném pádu koncovku. Jedná se o podstatná jména ženského rodu (*die Frau*).
- Podstatné jméno přijímá ve všech pádech kromě prvního koncovku **-(e)n**. Patří sem menší část podstatných jmen mužského rodu (*der Mensch*).
- Podstatné jméno přijímá pouze v jednotném čísle ve druhém pádu koncovku **-(e)s** a případně koncovku **-e** ve třetím pádu, která ovšem není povinná. Do této skupiny patří všechna podstatná jména rodu středního a většina podstatných jmen rodu mužského (*der Vater, das Haus*).
- Výjimku tvoří některá podstatná jména mužského rodu, která mají ve 2. pádu jednotného čísla koncovku **-(e)ns**, v ostatních pádech pak koncovku **-n**, např.:

*der Name (des Namens, dem Namen, den Namen),
der Buchstabe (des Buchstabens, dem Buchstaben, den Buchstaben),
das Herz (des Herzens, dem Herzen, das Herz)* – jediné podstatné jméno středního rodu, které patří do této skupiny.

Příklady skloňování jednotlivých typů v jednotném čísle

pád	typ a)	typ b)	typ c)	typ d)
1.	die Frau	der Mensch	der Vater	das Herz
2.	der Frau	des Menschen	des Vaters	des Herzens
3.	der Frau	dem Menschen	dem Vater	dem Herzen
4.	die Frau	den Menschen	den Vater	das Herz

4.4 Množné číslo podstatných jmen (*Die Pluralbildung der Substantive*)

Množné číslo podstatných jmen lze v němčině tvořit pěti způsoby. Správný typ však určíme často jen pomocí slovníku:

- Množné číslo se tvoří koncovkou **-e** a někdy **přehláskou** kmenové samohlásky. Ve třetím pádu množného čísla přijímá podstatné jméno koncovku

-n. Patří sem většina jednoslabičných podstatných jmen rodu ženského, která přehlasují (*die Kuh – die Kühe*), a podstatná jména zakončená na *-al*, *-ar*, *-ling*, *-nis* a další (např. *der Lehrling – die Lehrlinge*). Do této skupiny patří asi 80 % podstatných jmen rodu mužského a středního.

- b) Množné číslo tvoříme koncovkou **-(e)n**. Patří sem především zhruba 75 % podstatných jmen ženského rodu (*die Blume – die Blumen*); u mužského rodu především podstatná jména cizího původu zakončená na *-at*, *-ant* (*der Fabrikant – die Fabrikanten*); podstatná jména středního rodu jsou v této skupině zastoupena minimálně (*das Hemd – die Hemden*).
- c) U třetí skupiny se množné číslo tvoří koncovkou **-er** a někdy **přehláskou** kmenové samohlásky. Ve třetím pádu množného čísla přijímá podstatné jméno koncovku **-n**. Patří sem velmi málo podstatných jmen rodu mužského (*der Geist – die Geister*) a asi 20 % podstatných jmen rodu středního (*das Buch – die Bücher*).
- d) U této skupiny podstatných jmen je tvar množného čísla buď **totožný** s tvarem v jednotném čísle (odlišuje se jen členem) nebo se liší jen **přehláskou** kmenové samohlásky. Ve třetím pádu množného čísla přijímá podstatné jméno koncovku **-n**. Do této skupiny se řadí podstatná jména zakončená na *-chen*, *-lein* (*das Mädchen – die Mädchen*), podstatná jména rodu ženského zakončená na **-er** (v množném čísle přehlasují, např.: *die Mutter – die Mütter*) a další.
- e) Tato podstatná jména tvoří množné číslo koncovkou **-s**. Patří sem mnoho podstatných jmen cizího původu (*das Meeting – die Meetings*), případně podstatná jména končící samohláskou nebo nepřízvučnou slabikou (*die Oma – die Omas*).

Příklady skloňování jednotlivých typů v množném čísle

pád	typ a)	typ b)	typ c)	typ d)	typ e)
1.	die Kühe	die Hemden	die Geister	die Mütter	die Omas
2.	der Kühe	der Hemden	der Geister	der Mütter	der Omas
3.	den Kühen	den Hemden	den Geistern	den Müttern	den Omas
4.	die Kühe	die Hemden	die Geister	die Mütter	die Omas

Některá podstatná jména tvoří množné číslo více způsoby. Každá z těchto forem může mít pak jiný význam:

slovo	množné číslo	český význam
<i>der Akt</i>	<i>die Akte</i>	děj, dějství, akt
	<i>die Akten</i>	úřední spis ▶

<i>die Bank</i>	<i>die Bänke</i> <i>die Banken</i>	lavice banka
<i>der Bau</i>	<i>die Bauten</i> <i>die Baue</i>	stavba doupě
<i>der Faden</i>	<i>die Fäden</i> <i>die Faden</i>	nit sáh (námořní míra)
<i>das Gesicht</i>	<i>die Gesichter</i> <i>die Gesichte</i>	obličej vidění
<i>der Hahn</i>	<i>die Hähne</i> <i>die Hahnen</i>	kohout (zvíře) kohoutek (vodovodní)
<i>die Mutter</i>	<i>die Mütter</i> <i>die Muttern</i>	matka (žena) matice (šroubu)
<i>der Strauß</i>	<i>die Sträuße</i> <i>die Strauße</i>	kytice pštros
<i>der Ton</i>	<i>die Töne</i> <i>die Tone</i>	tón hlína
<i>das Tuch</i>	<i>die Tücher</i> <i>die Tuche</i>	šátek sukno
<i>das Wort</i>	<i>die Worte</i> <i>die Wörter</i>	slovo (v souvislé řeči) slovo (jednotlivé)

die Bank

die Bank (pl. *Banken*)
banka

die Bank (pl. *Bänke*)
lavice

der Bau

der Bau (pl. *Baue*)
doupě (zvířecí)

der Bau (pl. *Bauten*)
stavba

der Hahn

der Hahn (pl. **Hähne**)
kohout (zvíře)

der Hahn (pl. **Hahnen**)
kohoutek (vodovodní)

die Mutter

die Mutter (pl. **Muttern**)
matice (šroubu)

die Mutter (pl. **Mütter**)
matka (žena)

der Strauß

der Strauß (pl. **Sträuße**)
kytice

der Strauß (pl. **Strauße**)
pštros